

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Četrtkova številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik pod imenom

LJUDSKI GLAS

Letnik IV., šte. 6.

Stane letno 18 din., mesečno 1-50 din.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravišstvo: Ljubljana, Franciškaška ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

Kmet in delavec.

Od več strani nam prihajajo pritožbe, da piše »Ljudski Glas« premalo za kmete. Da se sploh KDZ (= Kmetško delavska zveza) ne briga za kmeta, temveč, da rešuje samo delavca.

Predvsem moramo povedati, da prihajajo te pritožbe iz krajev, kjer »Ljudski Glas« premalo čitajo. Kraji so to, v katerih pride komaj po 1 naročnik na vsako vas. Taki kraji so pa zdaj že redki, saj se tiska »Ljudskega Glasu« že nad 6000 izvodov, torej ga morajo po drugih vaseh tembolj pridno čitati — iz teh pa takih pritožb ne dobivamo. Tam delavno ljudstvo že ve, da »Ljudski Glas« med kmetom in delavcem sploh ne dela razločka. KDZ je bila zato ustanovljena,

da združi oba na skupni boji

proti skupnemu nasprotniku: proti kapitalizmu in njegovim hlapcem.

Kmet pri KDZ ne pomeni tistega, ki na kmetih živi, temveč samo tistega, ki tam dela. Ne pomeni tistega, ki se peča s kmetijstvom, temveč tistega, ki orje in seje, ki koplje in obrezuje, ki dela v gozdu in v hlevu ali pa pri ognjišču, ki vozi tovore ali pa poučuje otroke. Kratko tistega, ki dela.

ki si z delom služi svoj kruh.

Vsi ti so pa prav tako izkoriščani dandanes, kakor tovarniški delavci. Če so nastavljeni kot dninarji ali cerkovniki, hlapci ali dekle, učitelji ali zasebni uradniki, ali če se trudijo na svoji njivici ali v svoji delavnici — kar naprej so v njih skledi vedno bolj suhi žganci in vedno bolj redek močnik. To pa zato, ker ima

gospod veliki kmet kar naprej vedno več polja in gozda, brez ozira na to, ali živi na svoji kmetiji, ali v mestu, ali je posestvo napisano na njegovo ime, ali če ima le delnice od tiste banke, ki gospodari nad zemljo in tovarnami.

Nekateri izmed teh velikih kmetov so manjši, drugi večji gospodje. Nekateri samo mislijo, da so gospodje — vsi pa

hočejo dostati največji gospodje.

So med njimi taki, ki pred 10 leti niti bajte niso imeli, služili so ali pa delali v tovarni, morebiti so se tudi šteli med socialiste, toda, ko se jim je posrečilo v vojnem neredu priveržiti si nekaj imetja, so pozabili na svoje sodruga, brate in sestre, in zdaj jim kapital raste sam (kakor pravijo oni), zdaj sede na toplem, ker jim mora delavno ljudstvo razmnoževati njihov kapital (kakor pravimo mi).

Sam se kapital ne razmnožuje, saj je mrtev! Delavno ljudstvo ga razmnožuje! Kmet in delavec ga razmnožujeta, oba enako, in

oba stradata pri tem enako.

Med obema ni razločka, mnogokrat je isti človek danes kmet, jutri delavec, pozneje zopet kmet, kakor pač hoče gospod kapitalist. Ko je izmogljal iz svojih viničarjev vse do zadnje kaplje krvi, in drugih delavcev ni mogel več dobiti, takrat je zapel za nekaj časa svojo tovarno v mesto. Delavci so šli s trebuhom za kruhom, pa niso dobili dela, nezaposlenost je bila na celi deželi, ker je skrnil kapitalist vse zlato, ki je po naši neumnosti mera in ključ do kruha. Kaj so hoteli delavci? Šli so

delat v kapitalistove vinograde, čeprav so vedeli, da od tistega zaslužka ne morejo živeti. Boljše je nekaj, nego nič. Prišlo jih je pa veliko več, nego jih je bilo treba, zato je kapitalist še tiste zaslužke znižal, češ, kdor ne more izhajati, naj pa gre, saj čakajo zunaj drugi, ki prosijo dela! Tako jih je omehčal vse — potem pa je otvoril zopet tovarno in plačeval tam prav tako nizke mezde, kakor viničarjem.

Kakšen razloček je torej, ali delaš na kmetiji, ali v tovarni? Če misliš, da si sam svoj gospod, ker imaš bajto in njivico, pa čeprav imaš pol grunta, potem se zelo motiš! Ali bodo tvoji otroci tudi gospodje? Najstarejši bo dobil bajto, ki ga bo priklenila na košček zemlje, vsi drugi pojdejo na po svetu iskat zaslužka pri kapitalistih. Vsi, ki morajo delati, da se prežive, prav vsi so proletarci, samo ne zavajajo se tega.

Vsak se neha zase,

da bi se preril na vrh, na to pa ne pomisli, da vsi ne moremo biti na vrhu, ker bi potem ne bilo nikogar spodaj. Če bodo vsi gospodje, kdo bo pa delal?

Zato ne priznavamo nobenega gospoda, enaki hočemo biti! Sodrugi hočemo biti drug drugemu! Za enako delo hočemo enakega zaslužka. Od tujega dela ne maramo živeti, sami pa za druge tudi ne maramo delati. Pravice hočemo.

Pravica je pa čudna stvar. Če jo zahtevaš samo zase, postane krivica! Dokler so tovarniški delavci delali »vsa zase, Bog za vse«, so jih kapitalisti izkoriščali prav tako, kakor zdaj malega kmeta. Ko so pa spoznali, da ne smejo vleči vsak za svoj konec, ko so začeli de-

Uprizoritev „Hamleta“.

Prav je imel gospod, ki je te dni v nekem ljubljanskem dnevniku napisal, da je Hamlet podoben vratom, skozi katere stopajo igralci v dvorane svetovne slave — dodati bi bil pa moral, da je Hamlet tudi kamen, ob katerega se je marsikateri igralec spodtaknil — in pa, da se je prav temeljito spodtaknil ob ta kamen celokupni ansambl ljubljanske drame.

Režiji pravzaprav ne moremo mnogo očitati — kvečjemu morda to, da se je sploh podala na to nevarno pot in ni raje pustila Hamleta pri miru! »Kaj se ti fantič, v nevarnost podajaš, čez Savo v vas hodiš, pa plavat ne znaš?« Moremo ji torej očitati le neprevidnost. Drugače pa: priznati moramo, da je prav dobro razumela Hagemana, seveda v kolikor se tiče odra, kulisa in razsvetljave... Kajti ti režiji ne moremo in tudi ne smemo oprostiti tistega kralja in tiste kraljice in tistega nesrečnega kraljevega monologa! O,

ta monolog! Mučno je bilo marsikom med gledalci — in verujte, najmanj, kar smemo zahtevati od igralcev in režije, je to: saj mučiti ni treba občinstva! Razumel sem pa prav dobro, zakaj sta v petem dejanju kazala kralj in kraljica občinstvu hrbet! Kdo bi bil prenesel »izpremembo« na kraljevem obličju? Pa Polonij, ta Polonij nam pač priča, kako čudovito je znal Šekspir — saj to je njegova posebnost — spojititi tragiko in komiko, toda ta ljubljanski Polonij naj bo prepričan, da Šekspir ni bil duhovit v cepetanju nog in majanju brade ter glave, ampak v besedah, bes

lati »vsi za enega, vsak za vse«, odkar so se organizirali, od takrat so si začeli izboljševati svoj položaj. Če delajo danes 8 ur na dan in če jim otrok ni treba več vpregati, kakor tebi — ne zavidaj jim tega, izboljšali so si to v dolgoletnih bojih! Če so pa tudi dandanes še trpini, če si niso mogli še vsega priboriti, kar bi bilo treba, je to tvoja krivda, ki si delal samo zase in upal, da bo delal za vse — Bog! Tovarniški delavci ti tega ne zamerijo, saj so sami prišli iz tvojih vrst, sami so po velikanski večini kmetiški sinovi. Ti jim pa tudi ne smeš zameriti, če ti to povedo, kajti treba je, da veš, sicer ne boš spoznal, da je greh delati samo zase, da je greh upati na božjo pomoč, ko leži vsa bodočnost v tvojih rokah.

Prenehajmo delati razloček med kmetom in delavcem, delajmo razloček samo med dvema razredoma, ki sta: razred delavnega ljudstva in razred lenuhov.

Zakaj so tovarniški delavci prej prišli do spoznanja? Ker so iz boljšega tešta? Ne, saj so iz iste zibelke! Ker so hodili v boljše šole? Ne, saj so hodili v iste skupaj s teboj! Tudi sv. Duh jih ni navdihnil, zakaj bi bil tako krivičen, da bi tebi to odrekal, ki hodiš bolj pridno v cerkev!

Ves razloček med tovarniškim in kmetiskim delavcem je v tem, da delajo tovarniški delavci skupaj, kmetški so pa raztreseni. Prvi vidijo svojega gospodarja in izkoriščevalca, drugi pa ne, ker je predaleč in predobro skrit. Prvi so nave-

zani drug na drugega in si zaupajo med seboj, drugi pa hočejo drug drugega v žlici vode potopiti in se zmerom kregajo med seboj, mesto da bi se podpirali. Prvi imajo svoje sestanke vsak teden in včasih kar vsak dan, drugi se pa zberejo komaj ob volitvah. Prvi čitajo svoje časopise pridno vsak dan in si jih razlagajo drug drugemu, drugi pa samo ob nedeljah, pa še takrat ne vsi, ker se boje, da pridejo v pekel, če spoznajo resnico. In kadar že spoznajo — se še boje, da jih bo stranka ogoljufala, ker ne čutijo, da je stranka v njih samih, če se zavedajo in če zanj delajo. Te razločke bo treba odpraviti, čeprav gre počasi in težko! Brez tega ne bo zmage. Kmetško-delavska zveza mora postati popolna, tako da bo vsak njen član delal zanj po reku:

Eden za vse — vsi za enega!

Tiste pa, ki žele, da naj bi »Ljudski Glas« pisal posebno o kmetovalstvu, opozarjamo, da je »Ljudski Glas« političen list; kmetje bi se nam smejali prav tako, kakor se je Prešeren smejal, ko so zahtevali od njega, naj v svojih pesmih poje o takih stvareh. Tako-le jih je zafrknil v »Novi pisariji«:

»Bog ti zaplati uk! Po tvoji volji
Bom pel: gosen'ce kaj na repo, var'je,
Kak prideluje se krompir najbolji;
Kako odpravljajo se ovčjem garje,
Preganjajo ušivim glavam gnjide,
Loviti miš' učil bom gospodarje.«

M. Čobal:

Kriza v rudarski industriji in splošna stavka rudarjev na Češkoslovaškem.

Razno meščansko časopisje prinaša poročila o rudarski stavki na Češkoslovaškem in sicer tako neobjektivno, da bi javnost morala soditi, da je delavstvo v rudokopih povzročilo to stavko, kar pa je ravno neresnično.

Češkoslovaška krona se je v zadnjem času precej dvignila na ceniški borzi, nasproti pa je nemškoavstrijska padla na osem stotink franka. Ker se češkoslovaški premog večinoma prodaja v Nemško Avstrijo za tamošnjo industrijo, posebno iz Moravske Ostrave, je nastala radi razlike med nemško avstrijsko in češkoslovaško krono kriza povsod po Češkoslovaškem, posebno pa v Moravski Ostravi. Čehoslovaška krona stane danes

v Nemški Avstriji 200 nemškoavstrijskih kron, zato je postalo nemogoče nemški industriji dobavljati premog iz Češkoslovaške.

Češkoslovaška vlada pa pobira še posebno izvozno carino na češki premog tako, da je krizo še poostрила. Med tem pa hočejo imeti tudi rudniški podjetniki svoj dobiček ter so zadnji čas zahtevali povišek cen za konsum v domovini, kar bi seveda pomenilo težkoče za češko industrijo. Ker pa jim vlada v Pragi poviška ni dovolila, so se vrgli na delavske plače. Rudniški podjetniki hočejo torej dvojni dobiček. Prvič znižati delavske plače in drugič povečati produkcijo. Program rudniških podjetnikov je, da vzame de-

lavstvu to, kar si je pridobilo, podaljšati delavni čas, znižati plače, pri nedeljskih šitih vzeti 50%, pri nadurnih šitih 25% in sploh kolektivne pogodbe glede produkcije spremeniti ob minimalni plači za povečanje proizvodnje. Delavci naj torej vse izgubijo, kar so si po dolgi letih priborili s svojimi dobrimi organizacijami.

Boj, ki se je pričel, postane lahko zelo hud. Tako velike stavke na Češkoslovaškem že od leta 1900 ni bilo. Stavka namreč do 200.000 rudarjev.

Češkoslovaška vlada še ne porablja onega sredstva, ki so ga porabljali pri nas pred dobrim letom. Trudi se navidezno, da bi boj poravnala. Kako pa se bo ta poravnal, je odvisno od bodočega položaja. Nekoliko lažje stališče imajo rudarji na Češkoslovaškem kot pri nas že z ozirom na to, da je Češkoslovaška sestavljena iz raznih narodov, da se Nemci in Madžari z opozicijskega stališča kažejo precej prijazni rudarjem in onemogočujejo vladi, da bi s kakšnimi izjemnimi naredbami zadušila stavko.

Da je boj češkoslovaških rudarjev upravičen, je samo na sebi umevno. Cene za živila in obleko se niso znižale; ravno nasprotno, poročila, ki sem jih dobil od tamošnjih rudarskih organizacij, dokazujejo, da so se cene vzdignile. Ravnotako je neupravičeno podaljšati delovni čas, ker je sploh nastala nadprodukcija. Seveda podjetniki so povsod enaki, če umirajo delavci radi pomanjkanja dela v bedi, ali če pri delu stradajo, je zanje to postranska stvar.

Boj na Češkem je tudi naš boj, če propadejo češki rudarji, postanejo naši izkoriščevalci še bolj brutalni. Treba bo torej, da jih v tem boju podpirajo naši rudarji in naše organizacije, moralno in materialno, ker čeških rudarjev zmaga, je tudi naša zmaga.

Z. B.:

V ohrambo.

V zadnjem »Učiteljskem Tovarišu« piše g. Černagoj:

»Dne 22. januarja t. l. se je vršil v Unionski dvorani v Ljubljani shod za нравni prerod našega naroda.

Namen shoda dober, cilj vzvišen, izvršitev pa manj dobra. Preveč se je generaliziralo in kritikovalo, pa premalo skušalo ljudi dvigati k lepšim idealom z lepimi slikami in s toplo besedo.

nasproti gigantski umetniški in življenjski sili teh dogodkov! G. Rogoz ni dosegel s svojo kreacijo veliko več, kot bi dosegel neigralec, ki Šekspirja razume. Hamlet — vsaj po mojem mnenju — ni polje za g. Rogoza. Žal mora biti človeku, če se spomni njegovega cerkovnika v »Pohujšanju« in barona »Na dnu«. Posrečeni ulogi sta bili uloga prvega igralca in posebno pa uloga prvega grobarja (g. Daneš).

Oddahniti pa se je moral vsakdo, ko je stopila na oder Ofelija (ga Šaričeva), prav posebno v četrtem dejanju! Kajti, ko so jo položili v grob, smo občutili boleost, ker smo verjeli v življenje Šekspirjeve Ofelije — in smo morali logično verjeti tudi v njeno smrt!

Zopet enkrat smo videli, kako nujno potrebno bi bilo poslati nekaj naših mlajših moči v svet, da se vrnejo kot mojstri režiserji in igralci domov, da vendar že enkrat položijo temelje umetniški slovenski drami, in da enkrat izgine s sveta ta »dramska šola«.

A. C.

Padale so tudi po šoli in učitelstvu ostre besede, od katerih najhujše so bile od socialnega demokrata g. Bernota izgovorjene: »Škandal in sramota je, ako je učitelj dan za dnevni pijan — in pribiti ga je treba na javni prangar!«

Ali ni taka obtožba, vržena ljudstvu v obraz ob tako izjemnem shodu, navadna hujskajoča demagogija? Ali se ne dela s takim očitkom radi enega morda resničnega primera, kruta krivica 999 tisočinkam učiteljstva. Ali se ne pravi to izpodnašati tla ogromni večini delavnega in treznega učiteljstva?

To ni primerno sodelovanje naroda s šolo, to je ubijanje učiteljskih uspehov.

G. Černagoja ne poznam osebno, toda ker občujem z mnogimi učitelji iz njegove okolice, mi je znana sodba teh: zelo delaven mož, poštenjak od glave do pete, žentelmen. Tudi v nadaljevanju teh vrstic piše tako toplo za prerod in se prav bridko pritožuje nad svojimi tovariši! »Sam sem bil, ki sem se otepal in zavračal očitke.«

Vendar — njegovo poročanje ni točno. Ni res, da sem tako govoril. Beseda »prangar« sploh ni mogoče, da bi prišla iz mojih ust!

Ker je protialkoholno gibanje tako velikansko, ker je bil tudi shod tako sijajno obiskan, ker je bilo res velikansko navdušenje in zanimanje, sem se pritoževal, da je tako malo uspeha in razlagal, zakaj je tako:

Zato, ker imamo za npravi prerod vse preveč lepih slik in toplih besed, pa premalo dejanja! Zato sem priporočal, naj se vsi udeleženci za zmerom odrečejo pijančevanju, sploh naj postanejo abstinentje. Tako bodo osrečili sebe in ljudstvo. Ljudstvo bo namreč samo zgledom verjelo, na besede ne da nič. Kadar bo pa videlo, da so njegovi voditelji srečni in veseli brez alkohola, takrat bo tudi samo poskusilo odvaditi se tega strupa. Od stanov pa, ki imajo po svojem poklicu dati dober zgled, sem zahteval, da ne smejo biti nikdar pijani. Priporočal sem, naj vsakega učitelja, duhovnika in višjega uradnika napišejo **javno na črno tablo** vselej, kadar ga vidijo pijanega.

S tem se pa strinja tudi g. Černagoj, ko pravi: »Proč z njim! Proč od šole, ker en tak tovariš je zmožen, da uniči s težkim znojem izvršeno delo stoterih drugih!«

Da je bilo tako, bodo g. Černagoju potrdili vsi navzoči; sam nisem ostal tam, ker sem moral drugam, toda niti med niti po mojem govoru se ni nihče

oglasil niti z najmanjšim ugovorom. Gotovo je to bilo samo nesporazumljenje, zato pričakujem, da g. Č. prekliče to obdolžitev demagogije — nikakor ne maram, da bi resni moške tako mislili o meni. Nikjer in nikdar nisem žalil učiteljstva, ki je in mora biti sol naroda. Če govorim, kakor govorim, je to v njegovo obrambo pred nevednimi posamezniki. Pribiti pa moram, da je bilo na tistem shodu delavstva mnogo, da pa mu nihče ne priznava naslova sol naroda, pač pa ga blatijo od vseh strani. Tak je dandanes razloček med maso izobražencev in — delavcev.

Pri tej priliki omenjam tudi, da še dozdaj nisem prejel od »Učit. Tov.« zadoščenja zaradi učiteljske številke »Ljudskega Glasu« z dne 19. oktobra 1921., da si so mi v debati dozdale še vsi učitelji priznali, da je bilo moje stališče pravo. Prehitro živimo, premalo pažnje posvečamo stvarim, zato nismo nikdar dovolj stvarni.

Organizacijski pravi nik.

Socialistične stranke Jugoslavije, veljavne za slovensko ozemlje za čas do skupnega strankinega kongresa.

(Sklep pokr. strankinega zbora v Trbovljah 26. in 27. decembra 1921).

Glavni strankin odbor.

§ 46. Posle cele stranke vodi glavni strankin odbor, ki sestoji iz 15 članov in 5 namestnikov, ki jih voli strankin zbor s tajnim glasovanjem in proporcionalno. V slučaju, da se katero mesto izprazni, izpopolnjuje se glavni odbor z namestniki po vrstnem redu. Strankin odbor se konstituira sam.

§ 47. Dolžnost glavnega strankinega odbora je, da vrši in razvija organizacijo agitacijo in propagando pismeno in ustno, s shodi in konferencami in vsemi drugimi uspešnimi sredstvi in da v zmislu socialističnih načel in v soglasnosti z odloki zbora opravlja vse strankine posle.

Samo glavni strankin odbor je pristojen za odločevanje o akcijah, ki se tičejo cellega delavskega razreda in ki imajo obči politični ali gospodarski značaj.

§ 48. Za izvrševanje nadzorstva celokupnega strankinega gospodarstva izvoli strankin zbor z listami po tajnem glasovanju in proporcionalno tri preglednike.

To nadzorstvo ima neomejeno pravico pregledati strankine račune, knjige in blagajne vsak čas in je dolžno, da vsake tri mesece potrjuje bilanco strankine-

ga gospodarskega stanja. Dolžno je poročati zboru o svojem poslovanju.

Strankin zbor.

§ 49. Socialistično stranko Jugoslavije upravljajo vsi njeni člani po svojih delegatih na zboru, ki je najvišje telo v stranki.

§ 50. Strankin zbor se sestaja vsako leto. Sklicuje ga glavni strankin odbor, ki odreja čas in kraj zbora in začasni dnevni red. Sklicanje zbora z začasnim dnevnim redom se mora objaviti v glavnem strankinem glasilu najmanj 3 mesece pred strankinim zborom in takoj ponatisniti v pokrajinskih strankinih listih. Poziv za volitev delegatov se mora objaviti najmanj trikrat.

Poročilo glavnega strankinega odbora o delovanju, kakor tudi vse resolucije se morajo tiskati v strankinem glasilu najmanj mesec dni pred zborom in tudi ponatisniti v glavnih pokrajinskih strankinih listih.

Predlogi strankinih članov in organizacij za dnevni red se morajo predložiti glavnemu odboru najmanj mesec dni pred zborom in tiskati v strankinem glasilu najmanj 15 dni pred zborom. Člani so dolžni pošiljati svoje predloge preko organizacij, katerim pripadajo.

Isto velja tudi za pritožbe strankinih članov in organizacij. Zboru se morejo predložiti samo pritožbe proti rešitvam glavnega odbora in pokrajinskega odbora.

§ 51. Pravico udeležiti se zbora imajo:

1. delegati krajevnih strankinih organizacij. Vsaka organizacija do 100 članov voli po enega delegata in za vsakih nadaljnjih 100 članov še po enega. Ostanele od najmanj 60 članov daje pravico za 1 delegata več. To število se računa po povprečnem številu članov krajevne organizacije, za katere je organizacija za poslednjih 6 mesecev plačala prispevek pokrajinskemu odboru. Stroške za pošiljanje delegatov nosijo organizacije same.

2. Člani glavnega odbora in nadzorstva.

3. Predstavnik strankine parlamentarne delegacije; ostali člani parlamentarne delegacije lahko sodelujejo na zboru, toda brez pravice glasovanja.

§ 52. Edino zbor je pristojen, da odloča taktiko, da daje direktive za vse akcije, ki se tičejo celokupnega strankinega življenja, ali ki po svoji važnosti segajo globlje v politično in gospodarsko življenje države.

dati svojih pravic, so morali začeti tudi izobraženci spoštovati narodne jezike in ker latinščina ni mogla postati mednarodni jezik za ljudstvo, ker je pretežka, je morala prenehati tudi kot mednarodni jezik za izobražence. A potreba posredovalnega jezika je bila tako velika, da je prišel takoj naslednik: francoščina. Toda imela je že mnogo manj pravic nego nena prednica, dandanes velja še samo za posredovalni jezik med raznimi državami, kar pa tudi ne bo moglo več dolgo trajati: kakor so prišle iz mode francoske »guverante«, tako bodo tudi diplomatije opustili sladke francoske fraze.

Umevno je namreč, da se čutijo drugi narodi razžaljene, češ, zakaj bi imela baš francoščina prednost, ko je naš je

Njegove naloge so posebno:

1. da dá svoje mišljenje o poročila glavnega odbora, nadzorstva in strankinih poslancev;

2. da voli glavni strankin odbor in nadzorstvo;

3. da odločuje o organizaciji stranke in o vseli vprašanji, ki se tičejo strankinega življenja in

4. da rešuje o posameznih predlogih in pritožbah.

§ 53. Strankin zbor odvarja glavni strankin odbor. Takoj po otvoritvi izvoli zbor iz svoje srede 5 članov v odbor za pregled in overenje pooblastil. Ta odbor upravlja posle zbora do izvolitve stalnega predsedništva.

Na to izvoli zbor 3 člane za določitev dnevnega reda.

§ 54. Po završeni verifikaciji pooblastil si zbor izvoli iz svoje sredine 2 predsednika in 5 tajnikov. O vseh vprašanjih odločuje zbor s prosto večino glasov, razen če je izrečno drugače predpisano.

§ 55. V slučaju nužne potrebe lahko skliče glavni strankin odbor sam ali na predlog dveh tretjin strankinih organizacij **izredni zbor**, ki se mora z začasnimi dnevnim redom objaviti najmanj 14 dni poprej.

Za njegovo konstituiranje in delo veljajo iste odredbe kakor za redni zbor.

Repertoar narod. gledališča v Ljubljani.

Drama.

Sreda 8. februarja »Vražja žen-ska« D.

Četrtek 9. februarja »Hamlet«. Izven.

Petek 10. februarja »Vražja žen-ska« B.

Sobota 11. februarja »Prekrasne Sa-binke« A.

Nedelja 12. februarja popoldne ob 3. uri »Revizor«. Izven.

Nedelja 12. februarja zvečer ob 8. uri »Hamlet«. Izven.

Ponedeljek 13. februarja »Prekrasne Sabinke« C.

Torek 14. februarja zaprto.

Opera.

Sreda 8. februarja »Evangeljnik« E.

Četrtek 9. februarja »Trubadur« B.

Petek 10. februarja zaprto.

Sobota 11. februarja »Cavalleria ru-sticana« E. Plesna legendica.

Nedelja 12. februarja popoldne ob 3. uri »Labodje jezero«. Izven.

Ponedeljek 13. februarja, Zaprto.

Torek 14. februarja »Cavalleria ru-sticana« D. Plesna legendica.

Beda delavcem v državnih zdraviliščih!

Največji reveži v državni službi so delavci v državnih zdraviliščih, ki jih ne ščiti nobena pragmatika niti v gnotnem, niti v pravnem smislu. Da podam javnosti le delno sliko nezaslužene trpljenja teh ljudi, prinašamo kratko poročilo iz državnega zdravilišča za tuberkulozne v Topolšici.

V omenjenem zdravilišču služi okoli 30 delavcev, ki jih potrebuje zdraviliška uprava pri vzdrževanju zdravilišča. Nekaj je profesionistov, okoli 25 pa služkinj. Profesionisti dobivajo mesečne plače po 550, 700, 900, 1000 in eden največ 1500 K. Potem pa slede plače po 300 K, za služkinje pa po 200 in 150 K. — Res je, da imajo prosto stanovanje in kurjavo, hlapci in služkinje tudi hrano, res je pa tudi, da se profesionisti, oženjeni ljudje, morajo

sami preživljati z navedeno sramotno nizko plačo. Treba je samo vzeti svinčnik in računati. Kje je obleka, ki jo vsak delavec potrga dovolj, kje je obutev, ki danes presega že vrtočlave cene? In draginja raste dan za dnem.

Delavci so vložili na »Zdravstveni odsek za Slovenijo« v Ljubljani prošnjo za zvišanje zaslužka že v septembru 1921. — Od tega časa dalje, pa do danes so čakali zaman na rešitev prošnje. Na Zdravstveni odsek so poslali že par deputacij, da se naj vendar upravičeni zahtevam ugodijo. Pred novim letom so jih tolažili, da naj počakajo odobritve proračuna. Po novem letu, ko so dvanajstine za januar in februar že odobrene, se izgovarjajo gg. pri Zdravstvenem odseku, da bo proračun odobren šele čez pet ali šest mesecev. Delavci so svoje zahteve stavil dokaj časa pred izdelavo proračuna in bi morali biti izdatki za uboge pare v proračunu izkazani, toda gospodje so najbrž na to pozabili. Profesionistom so obljubovali stalno nastavitve vsi vprek, danes noče o tem nihče slišati. Tako se plačujejo ljudje, ki tvegajo svoje zdravje v obči blagor; za delo, ki traja od jutra do noči in večkrat še ponoči.

Mera je polna. Mislimo, da postoji nekje pri Pokrajinski upravi tudi oddelček za socialno skrb. Naj se gospodje, ki vrše službo v tem oddelku tudi pobrigajo za delavce, ki stoje v teh javnih zavodih v državni službi. Ker človek živ pod zemljo ne more, bo treba najti rešitve tega vprašanja. Vsako delo je vredno svojega plačila. Opozorjamo pa pri tem, da naj nihče ne poizkuša rešiti to škandalozno razmerje na ta način, da bi se kdo vrgel na cesto kot nagrado za dosedanje molče prenašano bedo. — Ker čujemo iz vseh enakih državnih zavodov in bolnic slične obupne klice, bo treba v najkrajšem času stvoriti močno organizacijo, da se rešijo z ničemer zaščiteni delavci v državni službi bede.

Politične vesti.

+ **Hrvaška spomenica genovski konferenci.** Iz Belgrada poročajo, da bo poslalo 63 radičevskih poslancev genovski konferenci spomenico, ki jo je sestavil St. Radić.

+ **Stavka železničarjev v Nemčiji ni uspela.** Včeraj je bil okrog poldneva dosežen sporazum med železničarji in vlado. In sicer v škodo stavkujočih, ki so morali privoliti, da bo vlada po svojem prevdaru kaznovala voditelje stavke. Železničarji so doživeli popoln poraz v kljub temu, da so nastopali enotno.

+ **Kardinal Gaspari ostane papežev tajnik.** Papež Pij XI. je potrdil dosedanje državnega tajnika kardinala Gasparia, ki je dajal po poročilih v laškem časopisu kardinalom v konklavi nezadostno množino hrane, da bi se kardinali čimprej zedinili pri volitvah. Računal je, da bo on sam izvoljen, toda »božja previdnost« je hotela drugače.

Dnevne vesti.

Razprava proti »dolarskim princem« se nadaljuje in so priče, večinoma kontrolni organi poštnega ravnanja po dale izjave, iz katerih je razvidno, da pade odgovornost za dolarsko afero v veliki meri nanje. Prvi državni pravdnik se zato ni mogel vzdržati, da ne bi sarkastično pripomnil: »Vsi obtoženci so bili poštenjaki. Vsi kontrolorji niso ničesar zapazili, samo dolarji so izginili.« Ravnatelj

Anžon Wolf, sedanji vodja poštne urada Ljubljana III. je izpovedal s kislim obrazom: »Ker so nekoč ponujali vino, sem tudi jaz izpraznil ponudeno kupico, ampak sedaj vidim, da bi bilo bolje, da bi jim vrgel vino in čašo v glavo!« Zanimiva je bila tudi izjava ravnatelja Kurenta, ki je lepo po očetovsko opisal svoje nekdanje uradnike, da se je zdelo državnemu pravdniku njegovo pripovedovanje že preveč sumljivo, pa ga je vprašal: »Ker ste tako lepo popisali obtožence, o katerih ne veste nič slabega, kaj veste pa o Deteli, po čegar zaslugi smo odkrili »dolarske prince«. Nato je pričel ravnatelj Kurent opisovati poštne oficiale Detelo, o katerem je izpovedal osebne stvari. Ker zadeva z »dolarskimi princem« pošteno smrdi, smo ukrenili vse

Maribor.

Kdo bo nosil posledice? Kakor smo izvedeli, so bili dne 2. 2. 1922 zaupniki od celokupnega mariborskega železničarstva pri mariborskih političnih oblastih, ter jim dokazali, da približno 500 delavcev pri Juž. železnici v Mariboru ni dobilo 1. 2. 1922 nobenega vinarja izplačnega, ampak da so še dolžni skladišču za živila po 200 in več dinarjev. Ker pa potrebujejo delavci izven skladišča za živila še denarja za mleko, meso, jajca, krompir, stanovanje, šolske potrebščine itd., je celokupno delavstvo popolnoma obupano in zahteva od zaupnikov nujne pomoči. Zaupniki, ki so zaprosili politično oblast, da poroča pokrajinskemu namestništvu o resnem stanju delavstva in pa da v slučaju, če delavstvo ne bi več hotelo poslušati zaupnikov, pove, da je vsako izsiljevanje strogo prepovedano. Zaupniki so izjavili, da v takem slučaju ne prevzamejo nobene odgovornosti več, ker merodajni gospodje res nočejo uvideti, da ne more tako dalje. Na vprašanje, kdo bo nosil posledice, hočemo že danes povdarjati, da je delavstvo nedolžno in se bori samo za biti ali ne biti. Gospodje na merodajnih mestih pa bodete dali nekoč odgovor, ker pustite, da naši delavci propadajo in nimate nobenega srca zanje.

VRHNIŠKE NOVICE. SLOVENSKA BANKA, TOVARNA KONZERV IN LEGVART.

Razdrapanje finance v konzervni tovarni (po izjavi g. Legvarta, da tako velikih zgub ne more več zagovarjati; g. Legvart bo pa kot predsednik tovarne že razmere bolje poznal kot vsakdo drugi) so privedle internacionalno kapitalistično družbo raznega verskega mišljenja do ustanovitve podružnice »Slovenske banke« na Vrhniki. Zgodil se je nov čudež, vreden danes vladajočih drugih razmer v Jugoslaviji.

Neki sodni uradnik išče stanovanja: »Ga ni!« pravi vrhniški župan in magnat dr. Marolt. Novi davčni upravitelj išče stanovanja — kaj še! naj mu ga napravi država, če hoče imeti uradništvu... Vsakdo se boji gospodov iz davkarije, kakor bi jim bilo zapisano na čelu: »Nolli me tangeret!« Stanovanjskega odseka nima vrhniška občina. Zakaj ne? Ker bi se lahko zgodilo, da pride v tak odsek tudi kak — socialista. In to ne ugaja atu Špeharju (g. Gabrijel Jelovšek), tudi gospodu županu ne (ker je ravno tako magnat), zato pa si pridržuje pravico do stanovanjskega odseka kr. okrajno glavarstvo. Stanovanj ni, jih ni... 2. januarja pa se odpro okna in vrata onih prostorov, kjer je nekdanje dolgo vrst let prodajal smotke in cigarete ata Špehar; odpre se stanovanje, krasno, ali ne za vas gospode uradnike, kaj šele za kake druge prevratne elemente! Nekje in nekdanje so izdajali naredbe, da si mora zidati vsaka banka svojo poslopje; naivneži, ki ste mislili, da je to bilo pri nas v Jugoslaviji, ne, nekje tam daleč v deveti deželi je bilo! Banka tam čez cesto občinske hiše, kamor zaman gledajo Špeharjev ata, spominjajoč se slavnih let, ko so županili, ima torej očitno namen, zalagati tovarno konzerv z denarjem. Želimo obilo sreče, mogoče bo imelo delavstvo korist od tega, ker se bodo mezde povišale, sicer bomo primorani nadaljevati s članki, počenši z dogodki od leta 1894., ker se akt števil. Rg. Z. 459, Esch. No. 8465 ni izgubil. »Halo! Tovarna konzerv!«

Iz stranke.

Okrožne odbore opozarjamo na 34. paragraf organizacijskega pravilnika.

Nekatere krajevne organizacije so zahtevale novih tiskovin in čakajo z obračunom, dokler jih dobe. To ni prav. Tiskovine se ne morejo dati v tisk tako hitro, treba jih je prej dobro premisliti in preizkusiti. Odborniki naj pazno prečitajo § 16., 17. in 18. organizacijskega pravilnika, pa bodo tudi na starih tiskovinah lahko obračunale. Če kaj ne bo jasno, saj se pozneje še lahko popravi.

Razpredelnico imate v žepnem koledarju na 58. in 59. strani. Bila je pa tudi natisnjena v 1. številu letošnjega »Ljudskega Glasu«.

Obračune pošiljajo nekatere organizacije okrožnim tajništvom. V § 11. je določen zato **pokrajinski odbor**, ne okrožni. Okrožnemu tajništvu pošiljajte le prepise poročil. Denar naj se pošilja vselej po položnici, čemu trati denar za poštnino po nakaznicah? Tudi posameznim osebam ga ne izročajte, ker je s tem več dela, pa tudi zanesljivi niso vselej tisti, ki se ponujajo za sprejem denarja.

Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ v Ljubljani, poštni p. 168.

Dopisnikom. Ponovno opozarjamo vse dopisnike, naj ne naslavljajo uradnih dopisov na osebe, temveč vedno na Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168 ali kratko: **Ljubljana, poštni predal 168.**

Žepne koledarje smo zopet prejeli. Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči pri pokr. tajništvu SSJ v Ljubljani, poštni predal 168. Osebo ga dobi lahko vsakdo v upravi »Napreja« v Frančiškanski ulici 6 (Učit. tiskarna) v Ljubljani.

Zg. Šiška. Občni zbor tukajšnje krajevne organizacije Kmetko-delavske zveze se bo vršil v nedeljo 12. t. m. ob pol 3. pop. v Dravljah pri Sojarju. Sodrugi ter vsi socialistično misleči delavci in mali kmetje, ta dan posvetimo razširjenju socializma v naši občini! Občinske volitve so pokazale, da imamo relativno večino v občini, ali to ni vse, za našimi odborniki je treba močne socialistične organizacije, če hočemo imeti uspehov. Le takrat nas bodo naši nasprotniki vpoštevali, kadar bodo morali računati z zavedno organizirano četo. Socialistični odborniki bodo pritiskali od znotraj in naša organizacija na zunanje. Zaspenci obč. Zg. Šiške, prebudite se, socializem vas kliče! Ne prepustite vsega dela za odpravo današnjega krivičnega družabnega reda posamezniku. Posameznik vas vseh, ki trpite, ne bo mogel nikdar rešiti. Rešitev je edino v skupnosti svetovnega socializma, zato na plan, v organizacijo, ki nas bo vodila neustrašeno do končnega cilja: svobode, bratstva in enakosti! Ali hočete še nadalje iskati rešitev brez organizacije? — Ne! — Torej vsak na svoje mesto! V boj za zmago socializma! — Odbor.

Okrožni zbor SSJ v Celju. Dne 5. t. m. se je vršil v Celju v uniojski dvorani okrožni zbor SSJ. Delegati, kateri so zastopali 10 organizacij celjskega okrožja, so prišli glavno zato, da izvolijo zastopnike v pokrajinski odbor. Pomenili so se pa tudi še mnogo drugega koristnega in dobrega. — Sodrugi Koren iz Celja je najprej poročal o delu okrožnega odbora. Poročilo ni bilo tako, kot bi moralo biti; a ne po krivdi okrožnega odbora, ampak organizacij samih, ki niso toliko vpoštevale tajništva v Celju. O poročilu se je vnela precej ostra debata. Jako zanimivo je bilo, ko nam je sodr. Umek po-

vedal, kako nesramno so delali nasprotniki v Globokem, da bi uničili socialistično gibanje. Vračali so list brez vednosti člana, pošiljali odstopnice od »konzuma«, katerega v Globokem sploh ni. Vse to je bila ovira, da delo ni šlo tako točno, kot smo ga želeli. V drugi točki dnevnega reda je sodrugi Koren govoril o pomenu volilnih odborov. Ker ne vemo ne dneva, ne ure, kdaj da bodo volitve razpisane, moramo biti vedno na straži in moramo imeti bataljone pripravljene, da nas sovražnik ne preseneti. Sklenilo so, ustanoviti volilne odbore. Kjer so zaupniški zbori, naj delujejo ti kot volilni odbori, kjer jih pa ni, naj pripravi teren za volitve odbor krajevne organizacije. V pokrajinski odbor sta bila enoglasno izvoljena sodruga Čebular za krajevno organizacijo Celje in Malovrh za okrožje. Celje je dobilo svojega zastopnika radi tega, ker imajo vse organizacije, katerih članstvo šteje 10% vseh članov stranke pravico do lastnega zastopnika za pokrajinski odbor. Seveda mora organizacija pravilno obračunati. Organizacije brežiškega okraja bodo volile svojega zastopnika, ker jih je smatrati za snujoče se okrožje. — K tretji točki dnevnega reda je govoril sodrugi Svetek iz Ljubljane o pomenu tiska. Tisk je najhujše orožje za nasprotnika, podučuje člane o vsem, kar morajo vedeti o socializmu, jih informira o gibanju nasprotnikov, skratka — stranka brez tiska je vojak brez orožja. Zbor je sklenil, da morajo biti vsi člani naročeni na strankino glasilo. — V polemiki so dali precej lepih navodil o pisavi naših listov. — Celjski okrožni zbor je zopet pokazal, da razumeta delavca v tovarni in kmet, kje je tabor za proletarijat. Zd

Ponikva ob j. ž. Krajevna organizacija KDZ pozivlja vse svoje člane na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo dne 19. t. m. po prvi maši v gostilni pri »Župniku«. Na dnevnem redu bo predvsem načrt nadaljnjega delovanja in poročilo o okrožni konferenci v Celju. Kdor pozna namen organizacije, naj pride gotovo in točno. — Odbor.

Sp. Poljskava. Krajevna organizacija KDZ v Sp. Poljskavi vabi vse člane na člansko zborovanje, ki se vrši v nedeljo 12. t. m. ob 15. v gost. Ludvik prej Lampo v Sp. Poljskavi. Tudi sodrugi iz Zg. Poljskave, Bukovice in Pakasa naj se zborovanja polnoštevilno udeležijo. Dolžnost nas vseh je, da skrbimo za napredek organizacije. Zanimati se moramo tudi za uspešno delovanje agrarnih odborov, in mnogo drugih važnih nalog nas še čaka. Ne pustimo se slepiti od naših nasprotnikov, temveč pokažimo, da poznamo njih zahrbtnost in da stojimo trdno na braniku. Samostojnežu pa, ki obečakinetskemu ljudstvu zlate gradove, ki jih pa sam nikdar poštenim potom ne bo imel, lahko povemo, da nas letos ne bo vodil za nos. Zase je poskrbel, na druge pa pozabil in jih ogoljufal še za tisti mali košček zemlje, ki bi jim po pravici pripadala. Zato, sodrugi, združimo se in nastopimo kakor en mož za svoje pravice. — Odbor.

Ljubno. (Zahvala.) Tukajšnja Kmečko-delavska zveza je priredila na svečnico s sodelovanjem šoštanjske »Svobode« veselico z dramatično igro »Moč uniformne«, pevskim koncertom in plesno zabavo. Kljub splošnemu pomanjkanju denarja, velikemu snegu in zimi, je veselica krasno uspela in vrli šoštanjčani so svoje vloge pri igri in petju izvrstno izvršili. Krasni gledališki oder se je kljub velikanjskim stroškom izplačal. Naši mladini naj bo ljudska univerza in jo naj povede do prave kulture in samostojnega prepričanja in mišljenja, ker se zavedamo, da je edino izobrazba tisto orodje, ki nas bo privedlo do zmage in zaželjene svobode. Na veselico so prišli tudi komunisti, toda ne na zabavo, ampak na zabavljanje in boj, vendar pa niso svojega hudobnega namena dosegli, ker se ni noben pameten človek za njihovo izzivanje brigal. Ljudstvo jih je pa vendar spoznalo in jim ne bo več nasedlo. Tem potom izrekamo pri srčno zahvalo vrlim šoštanjskim gostom, posebno pa s. županu Ciraju, ki je šoštanjske goste brezplačno vozil, kakor tudi vsem dobrotnikom in gostom in jim kličemo na skorajšnje veselo svidenje!

Kozje. Krajevna organizacija KDZ sklicuje za nedeljo dne 26. t. m. ob 14. uri redni občni zbor

pri sodrugu Josipu Resniku s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika. 2. Volitev novega odbora in zaupnikov. 3. Načrt nadaljnjega delovanja. 4. Raznoterosti. Dolžnost vsakega zavednega člana je, da se občnega zbora gotovo in točno udeleži. Obenem pozivljamo vse člane tudi na točnost pri mesečnih sestankih. Ni dovolj, da čitamo »Ljudski Glas« in razne socialistične časopise in brošure, marsikomu to ali ono vprašanje ali razprava ni jasna, zato vsi vedno točno na redne sestanke, da si po možnosti razjasnimo, kar dela mnogokrat posamezniku preglavice! —

Odbor.

Dopisi.

Gorje pri Bledu. Dne 29. januarja se je vršila pri nas v gostilni T. Černe tombola »gasilnega društva Gorje«, ki se je

na zelo tragično končala. Radi obilo zavžitega alkohola sta se neki Ambrožič in Larisi začela obmetavati s steklenicami in je ena priletela v glavo nekemu dekletu iz Rečice ter jo močno ranila ravno nad očesom. Dekle so odpeljali v bolnico in bo gotovo ob oko; oba razgrajča pa so odvedli v zapor. — Vprašamo načelstvo gasilnega društva, kje imamo reditelje? Seveda, če se načelnik sam opijani in zraven napaja še druge, potem lahko pride do takih dejanj. Načelniku gasilnega društva svetujemo, da pokaže svojo radodarnost na bolj človekoljuben način. Rečežev je pri nas dovolj. Bolje je, da pomaga tem, kot pa pijancem! Tudi bo od prvih užival več hvaležnosti in sladke zavesti, da je vršil socialno ljubezen do bližnjega. — G. župnik ter »Pastirski list« pa bosta zopet rekla: »Glejte jih! Proti veri so!« Pobeljeni grobovi!

Iz Pišec. Tukajšnji grajščinski upravitelj si dovoljuje vse mogoče šikane proti našim ljudem. Če pride kdo k njemu radi drv ali trave, ga nažene, naj gre k županu ali predsedniku agrarnega odbora po drva ali travo. Interesentom agrarne reforme noče dati drv, ali jih pa odkáže na takem kraju, da ne morejo do njih. Bogatašem, svojim prijateljem, ki imajo svojo vprežno živino, da drva ob cesti. Upravitelj naj si zapomni, da se bo agrarna reforma izvršila in agrarni odbor bodo ostali, čeprav se je izrazil, da so sami osli tisti, ki so jih postavili. Člen 38. naše ustave pravi: Fidejkomisi se ukinjajo. — Prosimo naše poslance, da se za to zavamejo, da se tudi tedaj izvedejo zakoni. Če so ljudstvu v korist. G. upravitelja pa priporočamo oblastim, da ga vprašajo, zakaj zadržuje razpravo proti županu pred sodiščem; ali morda zato, da bi bila preje rešena opejska prošnja, ki ne sme biti nikdar rešena. Če pride pred sodiščem na dan vse, kar si ta tujec dovoljuje proti našim ljudem in državi. Dovolj krvi je spil ljudem, dovolj milijonov si je nabral in zasluži, da ga pošljejo tja, kamor ga vleče srce.

Mežiška dolina. Kakor so nas informirali, je g. župan Lahovnik porabil obisk kralja, namestnika ter je v deputaciji županov zahteval odstranitev tujih hecerjev, kakor sta učitelja M. in D. Pozivljamo vas, g. župan, da nam pojasnite vaš nastop!

Gospodarstvo.

Zagreb, devize: Berlin 149—151, Bukarešta 240, Milan 1420—1135, London 1311—1318, Pariz 2570—2577, Praga 570 do 577, Švica 5900—5950, Dunaj 3.70 do 3.85, Budimpešta 47—47 in pol, Newyork ček 300—30, valute: dolarji 299 in pol — 300 in pol, avstrijske krone 4—4.50, franki 2525—2550, napoleonori 1100, marke 152—160, leji 230—235.

Zaradi snežnih lavin je ustavljen železniški promet v Bosni in Hercegovini. Snežni meteži so zasuli v Bosni in Hercegovini vse železniške proge. Vlaki so zaradi snežnih lavin obtičali na odprtih progah. Iz Sarajeva, kjer je zapadel sneg nad meter visoko, se odpremljajo na vse strani vlaki s snežnimi plugi, ki pa vsled divjih snežnih metežev in burje večinoma ničesar ne napravijo. Potrgane so vse telefonske in telegrafske žice. Vojaštvo je zaposleno pri vpostavitvi prometa, ki je ustavljen na progah Ogulin - Bakar in Ogulin - Gospič do vključno 10. februarja.

V kraljestvu palčkov. Ljudska šola na Viču uprizori 11. in 12. t. m. v Sokol-

skem, 18. in 19. t. m. v Društvenem domu na Viču mladinsko igro »V kraljestvu palčkov«. Sobotni predstavitelja namenjeni samo mladini, nedeljski vsem. Cene prostora od 3—1 Din. Ker je čisti dobiček namenjen za šolarsko knjižnico, naj predstavo poseti čimveč občinstva. Preplačila se hvaležno sprejmejo.

Sankaška tekma za orvenstvo v Jugoslaviji v Bohinju se je preložila na 19. februarja.

UTRINEK.

Če poskušamo vzgojiti si družico po svojih mislih, pokvarimo v nji ženo.

(Rabindranat Tagore).

Nekoč so mačke sklicale konferenco za mir z miši. Med njimi je bilo mače, ki je predlagalo, da najboljša garancija za mir z miši bi bila, če si mačke same izpuhijo kremplje in zobe. Ne bo nič, so rekle mačke, kremplji in zobe so naša obramba proti mišim...

Delavec, ki hoče biti svoboden, se mora najprvo zavedati, da ni svoboden. K

»Blagajna velikega vojvode.« Ta zabavni in zanimivi roman proslulega švedskega romanopisca Franca Hellaia je pravkar izšel v ponatisu v založbi »Jutra«. Cena 10 Din, po pošti 75 para več.

Po svetu.

— **Borba z bikami v korist Rdečega križa.** Meseca decembra je bila v Madridu velika bikoborba v korist Rdečega križa. Borbi je prisostvovala tudi kraljica z otroci. Navzočih je bilo 15.000 gledalcev. Sredi arene je bil velik »rdeči križ«. Ko je vstopila kraljica, so zleteli raz križa beli golobi, pred občinstvo pa je stopila bolničarka v beli obleki. Po tej simbolični manifestaciji sta bila pripeljana v areno dva bika, ki so ju torej usmrtili. Sledilo je prepevanje patriotskih pesmi, nakar so se pričele prave bikoborbe, v katerih je bilo usmrčenih šest bikov.

— **Reklama v starih časih.** Dandanes se jezimo ako opazimo, da dela kak umetnik sam zase reklamo. Pri tem pa pozabljamo, da je taka reklama že jako stara. Kot dokaz starosti avtoreklame naj služi sledeče: Neka slaba pevka v Raveni je povabila v hotel vrsto najodličnejših gostov. Eden izmed gostov je opisal zabavo, kakor sledi: Signora Morandi je odpela šest pesmi, ki so jih poslušalci sprejeli z navdušenim ploskanjem. Ko je bila pevka gotova, je pričela padati na oder improvizirana zlata ploha. Navdušenja in pohvale ni bilo ne konca ne kraja. Ko so bile ovacije končane, se je odpeljala pevka v elegantni kočiji, v katero je bilo vpreženih šest konj. Ker je bila že noč, so razsvetlili mestne ulice tako, da je izgledalo kakorob belem dnevu. Pred hotelom je bil vrhutega zapaljen žaromet. Razstrelili so dve granati, ki sta obsvetili ves horizont. Pevka se je vrnila kot prava triumfatorica v svoje stanovanje, kjer pa zaradi silnega ginjenja sploh ni mogla zaspati.

— **Zdravljenje jetike z radijem.** Pariški medicinski učenjaki proučujejo sedaj novo metodo zdravljenja jetike, katero je iznašel Rus dr. Manuhin, in katera bi mogla postati zmagovalka nad to strašno sovražnico človeštva. Z zdravniškega stališča je ta metoda popolnoma nova in učinkuje tudi tedaj, ko napreduje bolezen že do opasnega štadija. Temelj te metode je delovanje Röntgenovih žarkov na sluze, pri katerem je dr. Manuhin ugotovil, da se sluze podvržene röntgeniziranju pretvorijo v snov, katero je nazval leukocitolisina. S to iznajdbo dr. Manuhina se zdi, da smo končno prišli do onega uspešnega zdravila proti jetiki, katerega je zaman iskalo cela desetletja toliko učenjakov - zdravnikov. Dr. Manuhin je svojo iznajdbo opisal tudi v posebnem delu, katerega rokopis je prinesel s seboj v Berlin Maksim Gorkij, da poišče založnika.

— **Vojna je Rumunijo obogatela.** Dandanes, ko vsa Evropa zdihuje pod težkimi posledicami zadnje vojne, ko se vse pogovarja o vojni odškodnini in bankrot-

stvu, se malokdo ozre proti mali Rumuniji, ki je začela čudovito prosperirati. Zatrijuje se, da je ona razmeroma najbolj prosperujoča dežela v Evropi. Zaključek vojne je velikost Rumunije skoro podvojil in njeno prebivalstvo, ki je šlo pred vojno 7.000.000 oseb, šteje danes 16.000.000. Rumunija namerava postati za Rusijo prva žitnica v Evropi. Lansko leto je producirala od osem do devet milijonov sodov olja in postala tako eden prvih faktorjev na evropskem oljnim trgu. Letošnje leto bo producirala še več olja in več pšenice kot kadarkoli prej. Nedavno si je od Švice izposodila štiri-deset milijonov frankov, katere hoče poravnati z živili, predvsem s pšenico. Prej omenjeno produkcijo olja je pripisati ameriškemu oljnemu trustu, namreč Standard Oil Co. Skoro vso omenjeno množino olja je ta družba spravila na površje. Družba računa, da bo do leta 1925. razvila rumunske oljne vrelce v toliko, da bodo dajali od 16 do 20 milijonov sodov olja na leto.

— **Na enem delu sveta so žaloigre, na drugem veseligre na dnevnem redu.** Na Cape Mayu pri New Yorku je milijonar Dan Hamilton iz Memphisa. Tam je dal zgraditi krasno igrišče za svoja dva otroka. Igrišče stane nič manj kot en milijon dolarjev. Igrišče predstavlja v glavnem krasno umetniško hišico, katero so izdelali in dekorirali priznani umetniki. Krasen park se nahaja okoli. Sobe hišice so okrašene z raznimi slikami iz lepih pravljic. Tam je slika Cinderele in krasnega princa, ki je našel njen čevlček. Na drugi steni je slika stare čarovnice, ki je pekla mlade otroke itd. Hiša ima nadalje popolnoma opremljen gledališki oder in najrazličnejšo parafernalijsko, namenjeno za razveseljevanje obeh otrok. Naj se otroci veselo, nihče jim ne zavida veselja, toda v času, ko drugod umirajo otroci gladi in mraza, je to kaj kruto poročilo.

— **Strašotni slučaji na Ruskem, kjer umira 30 milijonov ljudi od lakote.** Že na devetem narodnem kongresu sovjetske vlade, ki se je vršil pred tremi tedni, je poročal delegat iz province Samare o slučajih kanibalizma ali ljudozrstva v Volgini dolini. Sedaj se poroča, da je kanibalizem radi strašne lakote, ki vlada ob Volgi, postal vsakdanjost. Pogostoma se zgodi, da zblaznijo starši, zakoljejo in spečejo lastne otroke ter snedo njihovo meso. Naj pride pomoč še tako zgodaj, na stotisoče žrtev lakote je, katerih ne bo mogoče rešiti, pravi ena izjava. Že vse konje so pojedli in drevesa bodo prihodnje leto brez listja, ker so stradajoči pojedli popke. Vse, kar se je dalo porabiti kot nadomestilo hrane, so porabili. Lakota kraljuje nad vsemi.

— **Ruski caristi bi radi ameriški denar za novo vojno proti sovjetom.** Ruski caristični begunci, katerih je samo v Rimu okrog 3000, se penijo jeze, ker je vrhovni ententni svet povabil boljševike na

konferenco v Genovo. V kakšni maniji živijo ti ljudje, spričujejo sledeče besede, ki jih je izrekel bivši knez Sergij Leuchtenberg, živeč v Rimu, nekemu ameriškemu poročevalcu: »Yabito boljševikov v Genovo je sramota za civilizacijo, grd madež za vse evropske države, ki niso doslej hotele imeti nikakršnih stikov z izdajalci in morilci, in velika zmaga za Lenina, kateremu se je končno posrečilo usiliti svojo voljo zapadnim državam. Boljševiki zdaj postanejo buržoazija; položili bodo svoje roke na zapadni kapital in Rusija postane oligarhična republika. Tako bo kakor je bilo v Franciji. Lastnina ostane v rokah uzurpatorjev, namesto da bi se vrnila postavnim lastnikom. Rusija potrebuje močno vojaško diktaturo. Jaz se ne bi branil obešati ljudi, kadar je treba. Na Krimu sem dal mnogo ljudi obesiti. Mi, kar nas je zvestih častnikov, bi lahko zatrli boljševike. Orožja nikdar ne manjka, ampak mi rabimo denar. Mojim prijateljem v Parizu sem že poslal spomenico, kako se bi dobil denar. Ameriški milijonarji, na primer Henry Ford, bi nam lahko pomagali s par beraškimi milijoni dolarjev strmoglaviti boljševike.«

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh delov sveta za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najboljše blago, najfiniješe „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštino 98 K.

„ELSA“ OBRATNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore, i. t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 52 K.

„ELSA“ TANOCHINA POMADA ZA

Mirna stranka išče

2 meblovani sobi
za takoj oz. za 15. februarja. Po
možnosti z električno razsvet-
ljavo in posebnim vhodom v
sredini mesta. Ponudbe pod
„Meblovani sobi“ na anončno
družbo Aloma Company, Ljub-
ljana, Kongresni trg 3.

KAJO DELIC,
zlatar in draguljar
Ljubljana Hliserjeva ul. 4
priporoča svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnica
za nova dela in popravila vsake
vrste, kakor tudi za pozlato-
vanje in posrebovanje. V
zalogi ima zlatnine in srebr-
nine, poročne prstane po vseh
uzorcih in merah, uhane i. t. d.
Kupuje tudi zlato in srebro ter
plačuje po najvišjih cenah, ali
pa izmenjava za novo blago.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.
Šivalni stroji Izborna konstrukcija in
elegantna izvršitev iz to-
varne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867.
Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastonj in franko.

Kolesa iz prvih tovarnen.
Dürkopp, Styria, Waffennrad.
Začasno znižane cene!

Velika zaloga! Cenik zastonj!

Trgovina z pohištvo
Karl Preis, Maribor,
Stolni trg (Domplatz)

Najboljša in najcenejša pri-
ložnost za nakup

≡ pohištva

za delavce in železničarje.
Solidna postrežba! Nizke cene!

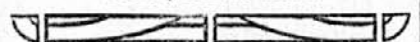
OBRTNA NAZNANILA.

Prva produkt. zadruga krojačev
Maribor, Ruška cesta 5
priporoča obleke za moške in
ženske po zmernih cenah in
dobre kakovosti.

... **Prva mariborska** ...
delavska pekarna v Mariboru,
Tržaška cesta št. 38, tel. 324,
priporoča
dober kruh in žemlje.

Gostilna
„LJUDSKI DOM“
Maribor
Ruske cesta št. 7
priporoča
izbornu kuhinjo in pijačo.

... **H. BRUNO MILJANIČ** ...
tovarna kanditov in slaščičarna
najnižje cene in vsak čas sveže blago.
Maribor, Tkalska ulica 4.

Večje industrijsko podjetje na Hrvaškem
išče nekaj

Ključavničarjev, strugarjev, kotlarjev in mizarjev.
Stanovanje pripravljeno. Ponudbe naj se pošljejo
Upravi „Napreja“ pod št. 50.

Iščejo se:

2 železostrugarja, dobre moči,
2 strojna ključavničarja,

izurjena v svoji stroki. Neoženjeni ponudniki imajo prednost.
Ponudbe je poslati pod šifro „premogovnik“ na upravništvo „Napreja“.

Tovarna **Barva** vsakovrstno --
JOS. REICH ----- blago.
Kemično čisti obleke.
Ljubljana, Poljanski nasip 4. **Svetlolika** ovratnike, zape-
Podružnica: Šelenburgova ul. 3. stnice in srajce.

Podružnice:
Maribor **Novomesto** **Kočevje**
Gosposka ul. 38 Glavni trg št. 39.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja

iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava

Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO - LJUBLJANA.

Poštni predal št. 13. — Poštni ček. rač. št. 10.532. — Telefon inter. št. 178. — Brzojavni naslov „Kodes Ljubljana“.

HRANILNI ODDELEK sprejema hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge
do dne dviga po **4 1/2 %**, večje vloge proti polletni od-
povedi po **5 %**. Hranilne vloge sprejema osebno ali po položnicah centrala v Ljubljani ali pa
podružnice: 6 v Ljubljani, dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Koroška
Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kranjska Gora, Radeče, Celje, Store, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko,
Pluj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Crna I., Crna II.

Sodrugji, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes

nad 3 milijone kron.

Pristopnina K 10.—.

Član društva postane lahko vsak!

Delež K 200.—.

Pristopati se zamore v vseh gori imenovanih podružnicah.